

http://periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html#panel:pp|issue:/p_000_xlak2008n05|article:DIVL252|query:Aija Ebdena Aijas Ebdenas|issueType:P

Kad visa pasaule sadodas rokās

Sabiedriskā darbiniece **Aija Ebdena** sarunā ar **Gundegu Saulīti**

Sarīkojums "Zenta Mauriņa Eiropas kultūru dialogā" Rīgas Latviešu biedrībā pērn 14. decembrī, dienu pirms Zentas Mauriņas 110. dzimšanas dienas, izvērtās nopietnā un vērienīgā cieņas apliecinājumā šai izcilajai personībai un viņas gartīgajam mantojumam. Ar visu sirdi un dvēseli par projekta sekmiņu norisi gādāja un organizatoru grupā iesaistījās arī **Aija Ebdena**, Vācijas Latviešu kopības pārstāve PBLA valdē. Kad tikāmies dažas dienas pēc lielā notikuma, pats par sevi saprotams, valodas raisījās galvenokārt par tikko aizvadīto darbu posmu, par aizrautību un pacilājumu, kādā vienojās cilvēki daudzās valstīs un dažādās pasaulēs malās, domājot par dīžo latviešu un eiropiešu Zentu Mauriņu un viņas piemiņu.

Kāds jums šķiet aizvadītais darba cēliens?

Ļoti interesants. Lielākā daļa brīvā laika noteikti ir ieguldīta Zentas Mauriņas projektā. Šo ideju pie mums atvērēja Imants Balodis no Vācijas, tajā brīdī domājām, ka tas nav izdarāms, - sagaidīt no Latvijas Izglītības un zinātnes ministrijas, ka tā sniegs atbalstu Latvijas skolām nodarboties ar Zentu Mauriņu, mums likās neiespējami. Kā mēs to panāksim? Mēs, ārzemju latvieši, taču nevaram iet uz Izglītības ministriju un teikt - dariet kaut ko tādu. Bet Baloža kungs bija diezgan neatlaidīgs, viņš atrastija man, rakstīja uz PBLA, rakstīja Vācijas Latviešu kopības priekšsēdim doktorim Andrim Zemītim, viņš mūs visus diezgan pamatīgi purināja, ka nedrīkstam palaisties slinkumā. Es šo ideju izstāstīju Laurai Kalinkai, latviešu virtuālās enciklopēdijas izpildītorei. Viņa pati ir liela Zentas Mauriņas cienītāja, labi

Aija Ebdena

radāmies, nepārtraukti skandinājām par Zentu Mauriņu. Mans uzdevums bija gādāt par balvu nodrošinājumu. Liela pateicība pienākas visiem, kas palīdzēja, - gan cilvēkiem, kas atvēlēja halvai vienu grāmatu, gan tiem, kas varēja atļauties piešķirt veselu datoru.

Konkursa uzvarētāji tik tiešām saņēma vērtīgas balvas, un ļoti plašs bija balvu ziedotāju loks.

Ar pateicību jāpiemin bijušie Ministres latviešu ģimnazisti, kas jau pirms vairākiem gadiem ir pārcēlušies uz dzīvi Latvijā, vada šeit uzņēmumus, sekmīgi strādā. Piemēram, Roberts Plakans, SIA VIRIDIS direktors un īpašnieks un atsēģu un bōvapakalumu uzņēmuma īpašniece Sabine Beca, mana kādreizējā skolniece Minsteres latviešu ģimnazijā, arī citi šīs skolas absolventi bija ļoti devīgi atbalstītāji.

viēsi Amerikā vairākas pilsētas par godu Zentai Mauriņai ir rīkojuši literārus sarīkojumus, latvieši no Amerikas ir atsūtījuši grāmatas vai arī pirkuši grāmatas šeit, Latvijā. Tās visas izdaliņām un davinājam jauniešiem. Liels atbalsts bija ALAs Kultūras fonda dāvinājums 500 dolāru, tos es izpirku Okupācijas mūzejā, iegādājoties grāmatas par Latvijas vēsturi, kas varētu interesēt jauniešus, skolotājus, kā arī skolu bibliotēkas. Galvenokārt koncentrējāmies uz grāmatu pirkšanu.

Tas ir ļoti cēli, tā vien liekas - par to Mauriņa varētu būt iepriecināta, ka skolēnus apbalvo ar grāmatām. Tas taču rosina uz tālāku garīgu pilnveidošanos.

Es domāju - tas būtu viņas garā. Viņa būtu mierā ar to, ka dāvina grāmatas par Latviju, par tās vēsturi un izcilām personībām.

Iespēja apskatīt galvaspilsētas svarīgākās vietas.

Jā, Daugavas Vanagu centrālā valde atvēlēja 500 latus, ar daļu šīs naudas mēs nomājām autobusu, un lauku jaunieši vēl pēcpusdienā varēja izbraukt un apskatīt Rīgas vēsturiskās vietas.

Bija jau arī individuāli ziedojumi?

Jā, Baloža kungs pats atvēlēja naudas balvu diviem laureātiem, Minsteres ģimnazistu grupa - vienam. Austris Grasis pievienojās Vācijas Daugavas Vanagu dāvinājumam - ekskursijā uz Dienvidvāciju pa Zentas Mauriņas vietām aprīlī dosies ne vien pieci skolēni un skolotāja no Jelgavas Spīdolas ģimnazijas, bet vēl viens jauneklis par Graša kunga līdzekļiem.

Iznāk, ka saistība ar Zentu Mauriņu mūsu skolas raisījusies ļoti plaša rosmē, vesela kustība. Kā vērtējat skolēnu rakstūdarbus?

Visus es, saprotams, neesmu izlasījusi. Mums bija ļoti kompetenta žūrija - profesore Ausma Cimdiņa, profesore Skaidrīte Lasmane, Laura Kalinka, Austris Grasis. Pēc viņu domām, cauri izkrita pavisam maz darbu, apmēram puse bija viduvēji, bet arī tie tika godalgoti par centību, uzņēmību, iedziļināšanos. Bija arī ļoti darbi un izcili darbi, kas saņēma vērtīgākās balvas. Ārzmēs par skolēna līmeņa domrakstu nav pietēmts pasniegt tik lielas balvas, kādas mēs, izmantojot savu labvēļu atsaucību, varējām atļauties šai konkursā, tur būtu drusku cita mēraukla.

Bet ir liels gandarījums, ka apmēram 100 skolās Latvijā skolēni uzzināja, ka var rakstīt par šādu temu, saņēma informāciju par konkursu, bibliotēkās meklēja grāmatas, lasīja, domāja, rakstīja. Un, iespējams, mums nemaz nav zināmi

sievietēm. Viņa ir izgājusi tālu pasaulē, un Zentas Mauriņas vārds ir pazīstams ne tikai latviešiem vien, bet cilvēkiem daudzās zemēs.

Kā jūs pati iepazīstināt Zentu Mauriņu un viņas darbus?

Es mācījos Minsteres latviešu ģimnazijā, un man, skolniecei, bija iespēja Zentu Mauriņu redzēt pašas acīm un dzirdēt savām ausīm. Viņa ļoti interesējās par latviešu jaunatni, raizējās, lai heglu gaitās nepazūd latviešu valoda, kultūra, vēlējās, lai jaunieši mūcās, lasa latviešu literatūru. Tāpēc viņa vairākkārt brauca pa latviešu nometņu skolām. Tādējādi divas reizes man bija laime tikties ar Zentu Mauriņu. Vislabāk man atmiņā palikusi tikšanās Minsterē 50. gadu otrā pusē, kad mūsu latviešu ģimnazija bija izvietota lielā sarkanu ķieģeļu armijas kazarmu namā. Tur 4. un 5. stāvā bija internāts, bet vēl virs tā - skolas telpas. Aulā sapulcējās skolēni, kādi 100. Mauriņa atbrauca pie mums. Jaunieši - zēni viņu uznesa līdz pašai augšai ar visiem ratiņiem. Viņu sagaidīja meitenes, kuņģam bija tautastērpi, viešņa bija ģērbusies baltā apmetnī, un, kad viņa nāca iekšā zālē, apkārt valdīja kapa klusums, jo Mauriņa bija milzu autoritāte ar spēcīgu personības starojumu. Vāzē baltas rozes, baltas sveces uz galda. Viņa mūs uzrunāja, un tai laikā nevarēja dzirdēt ne lapīnu nokritām.

Pēc uzrunas Mauriņa vēl gribēja aprunāties ar jauniešiem, un mums visiem bija jānodzied viņas mīļākā dziesma "Caur sidraba birzi gāj". Simboliska dziesma, vai ne?

Tālāk nāca saskare ar Mauriņas grāmatām. Viņas grāmatas Vācijā varēja dabūt jebkurā labā grāmatu veikalā, jo galvenais izdevējs jau bija Vācijā. Kad man vajadzēja kādu dāvanu